

Natuur.stad

DRIEMAANDELIJKS LEDENBLAD VAN NATUURPUNT ANTWERPEN STAD - MAART - MEI 2014 - JAARGANG 3 - NUMMER 1
VERSCHIJNT IN MAART, JUNI, SEPTEMBER EN DECEMBER

Kiezen voor meer natuur

Bijzondere groene
plekjes: het Begijnhof

Voorjaarsbloei
ers van
oude bossen

natuurpunt

Antwerpen Stad

Hup, hup Antwerpen!

2014 wordt het jaar waarin we een ledenwervingscampagne organiseren in het Antwerpse. Ik mag u verklappen dat het werven van leden doorgaans niet de favoriete bezigheid is van mensen die eigenlijk liefst in en met natuur bezig zijn. Waarom zetten onze vrijwilligers daar dan zo op in en wijden ze hun tijd aan het voorbereiden en opzetten van zo'n campagne? Wel, omdat zij zich bewust zijn van het belang van die vele leden. Onlangs mocht Natuurpunt zijn 90.000ste lid verwelkomen. Daarmee is het meteen één van de weinige verenigingen die in deze tijden blijft groeien. Het is een krachtig signaal naar onze politici. Die weten wel dat mensen graag in de natuur vertoeven, maar beseffen vaak te weinig hoe belangrijk natuur is voor een erg grote bevolkingsgroep.

Studies toonden aan dat Antwerpen een groter potentieel heeft aan Natuurpuntleden, dan op dit moment blijkt. Hup, hup Antwerpen dus! Het zal een -inderdaad- uitdaging worden om hen te bereiken en kennis te laten maken met wat wij zoal voor de natuur doen en trachten te doen. De stad, en zeker de kernstad, is geen evidente plaats om dit te tonen. Wolvenberg, het enige natuurgebied binnen de ring, staat onder sterke druk van tal van stedelijke invloeden en zijn rijkdom aan biodiversiteit

is ook te weinig gekend onder de Antwerpenaren. Veel van ons werk gebeurt vaak ook lange tijd 'achter de schermen'. De vele besprekingen, intern of met politiek en stadsadministratie, de voorbereidingen van acties en evenementen, de redactie van de website, dit tijdschrift of de Facebook-pagina, de administratie van de afdeling zelf,... we kunnen ook in 2014 nog steeds bijkomende 'natuur-ambassadeurs' gebruiken. Heb je bv. zin om dit jaar deel te nemen aan de ledenwervingscampagne? Kijk dan op p. 11 voor de vacaturetekst.

Het werken in en voor een jonge afdeling als de onze, is een plezier. We hebben er ook nu weer zin in!

Koen Van Keer
voorzitter

natuurpunt
Antwerpen Stad

Inhoud

maart - april - mei 2014 – jaargang 3 – nummer 1

Edito	2
Biodiversiteit in de stad: duiding en tips	3
Ons groene Antwerpen: het KIDS project	4
De muziek van de natuur	5
Een verkiezingscampagne voor de natuur	6
De Stokroosnuitkever	8
Bijzondere groene plekje in Antwerpen: het Begijnhof	8
Voorjaarsbloeiërs van oude bossen	10
De kat in de stad: een keerzijde	12
Info-avond met schepen Van de Velde	13
Natuurbeheer en monitoring	14
Soortenfiche: Koninginnenkruid	15
Activiteitenoverzicht	16

Lokale afdeling

Natuurpunt Antwerpen Stad is de lokale afdeling van Natuurpunt, vereniging voor natuur en landschap in Vlaanderen. Het werkingsgebied omvat de delen van de districten Antwerpen (postcodes 2000, 2018 en 2060) en Borgerhout binnen de ring op rechteroever en het volledige district Berchem. Dat betekent deel uitmaken van een grote vereniging met meer dan 90.000 gezinnen, die in Vlaanderen 20.000 ha natuurgebied beheert.

Contact

Koen Van Keer, Boomgaardstraat 79, 2018 Antwerpen (03-226 76 01, info@natuurpuntantwerpenstad.be).

Lid worden

Lidgeld per gezin: € 24/jaar. Te storten op rekeningnummer BE17 2300 0442 3321 met vermelding van je huidig lidnummer of voor nieuwe leden met vermelding van je naam en adres. Je ontvangt dan zowel het nationale tijdschrift Natuur.blad als het lokale ledenblad Natuur.stad. Bovendien krijg je korting bij aankopen in onze Natuur.winkel. Leden van Natuurpunt uit een ander werkingsgebied kunnen voor € 7 een abonnement op Natuur.stad nemen. Te storten op rekeningnummer BE60 5230 8051 9270 met vermelding van je lidnummer, naam en adres.

Giften

Donateurs storten een extra bijdrage bovenop hun lidgeld. Vanaf € 40 per kalenderjaar krijg je een fiscaal attest. Storten op BE56 2930 2120 7588 met vermelding 'Wolvenberg –projectnummer 7743'.

Natuur.stad is het driemaandelijkse ledenblad van Natuurpunt Antwerpen Stad. Gedrukt op een alcoholvrije pers met inktken op vegetale basis op Cyclus Print 100% gerecycleerd papier door De Wriker cvba. Oplage: 1.850 exemplaren.

Redactie: Linda Bourgaux, Joeri Claes, Sebastiaan De Mot, Dominiek Dirx, Touché Guimarães, Daisy Hoste, Erik Molenaar, Lieke Van der Aa, Monique Van Douselaere, Koen Van Keer, Minne Verlinden, Guy Voets, Johan Wyckmans.

Foto cover: In de kathedraaltuin tijdens de bijenwandeling van 2012 (foto: Monique Van Douselaere). Tekening achterflap: David Yeh.

Inzet (v.b.n.o.): Zoentje (foto: Guy Voets), Bosanemoon (foto: Guy Voets) en Stokroosnuitkever (foto: David Pollet).

Biodiversiteit in de stad,

duiding en tips om aan de slag te gaan

Tekst: Dominiek Dirx

Het geheel aan relaties tussen dieren, planten en hun woongebied bestudeert men in de ecologie. Een natuurlijk lokaal geheel kunnen we een ecosysteem noemen. De stad wordt door sommigen nog steeds beschouwd als een omgeving die enkel een functie heeft voor de mens. Het inrichten van groene elementen zoals parken, bermbeplantingen, bloemperken, bomen enz., is dan ook vooral gericht op menselijke gezondheid en recreatie. We kunnen ze echter ook beschouwen als kleine habitats met elk hun interessante biodiversiteit.

Groene linten door de stad

Het aaneenschakelen van stadsnatuurelementen kan leiden tot een ecologische structuur die groene plekje en parken met elkaar en met natuur buiten de stad verbindt. We zien dat zo'n groene structuur in staat is om een meer constante populatie vogels, insecten en kleine zoogdieren te herbergen dan de mini-habitats op zichzelf.

Grotere ecosystemen hebben wel degelijk een nut voor de mens: zuurstofproductie, koolstofopslag, recreatie en educatie zijn enkele bekende nutsfactoren. We noemen ze ecosystemendiensten. Parken worden vaak als zuurstofproducent beschouwd en hebben daarnaast een grote recreatieve functie en waarde. Rustbanken, speeltuinen en zandbakken in duurzaam natuurlijk materiaal en leerpaden vormen voorbeelden van recreatief en educatief natuurgebruik.

Help de stadsnatuur een handje

Kleine oppervlakten geschikte habitat – weinig soorten. Het lijkt wel een natuurwet. De kleine aanwezige populaties kunnen niet veel tegenslagen aan en kunnen daarom gemakkelijk uitsterven. Om deze restpopulaties op peil te houden of in soortenrijkdom – lees biodiversiteit – te doen toenemen, kunnen we zelf de handen uit de mouwen steken en nestkasten, bijen- en insectenhôtels of houtvlechtwerk aanbrengen.

Vergeet je lidmaatschap bij Natuurpunt voor 2014 niet te hernieuwen. Wij hebben jouw steun nodig om te kunnen werken aan een groener Antwerpen!

Zie onder "Lid worden" op de binnenflap voor het rekeningnummer BE17 2300 0442 3321.

Een bijenhôtel (foto: Guy Voets)

Verdere actie in deze optiek kan eruit bestaan dat je een eigen habitatje opzet door een geveltuintje aan te leggen, je koer of terras van planten te voorzien en je tuin met inheemse soorten te beplanten. In principe zijn enkele goed gekozen planten al voldoende om een rijke broed- of pleisterplaats voor kleine en grotere organismen te creëren.

Inlands bouwen

Bouwen aan een groene stad kan vanuit meerdere aspecten benaderd worden. Meer groene ruimtes ligt het meest voor de hand, maar even belangrijk is de kwaliteit voor een gezonde omgeving en het goed functioneren van een zorgvuldig gekozen set ecosystemendiensten.

Kiezen voor inlands plantenmateriaal verdient aanbeveling omdat die soorten voortkomen uit een eeuwenlang beproefde selectie. Ze zijn warmte- en vorstbestendig, leven soms in symbiose met al dan niet soortafhankelijke levensvormen. In de stad mogen de evenwichten dan wat fragieler zijn, inheemse planten zullen harmonischer gedijen dan aangevoerde exoten. Voor inlands plantgoed in de stad bekijk je best de informatie over geveltuinten op: www.natuurpuntantwerpenstad.be

Geniet binnenkort al van de resultaten van je ecologische arbeid!

Ons groene Antwerpen

Om kinderen een kans te geven de natuur in de stad te ontdekken, startte onze afdeling het KIDS-project op. Ons doel is kinderen op een leuke manier te laten kennismaken met de natuur om hen heen.

Tekst: Ines Stokkaer

We laten hen de natuur beleven en ontdekken met al hun zintuigen. Een ideale omgeving hiervoor is het natuurgebied Wolvenberg, dat wij in beheer hebben. Dit prachtige natuurgebied ligt op een boogscheut van het station van Berchem en is tevens het enige natuurgebied in de binnenstad. Het is er heerlijk uitblazen, in het hart van Antwerpen.

Vroeger groeiden veel kinderen op in een rustige buurt, een huis met een grote tuin en een school met een mooi grasveld met bomen. Kastanjes rapen, madeliefjes plukken en languit in het gras liggen, zijn herinneringen die velen van ons terugbrengen naar de kindertijd. Tegenwoordig spelen kinderen veel minder buiten. Vooral scholen in de stad vinden het moeilijk om kinderen een stukje natuur te laten beleven. Het KIDS-project van Natuurpunt Antwerpen Stad wil scholen in het Antwerpse hierbij helpen. Het mooie natuurgebied Wolvenberg is helemaal klaar om ontdekt te worden! Wij willen kinderen laten zien dat je niet veel nodig hebt om plezier te maken en hoe fijn het is om in de natuur te wandelen of in waterplassen te springen. Onze bedoelingen daarbij zijn niet helemaal onzelfzuchtig. Door kinderen te laten genieten van de natuur, gaan ze deze ook respecteren en willen behouden en hopelijk later beschermen. Natuureducatie is dus een belangrijke en eenvoudige stap in het beschermen van de natuur zowel dichtbij als ver van huis.

Het Hinkelpad op Wolvenberg

Na maanden van voorbereiden was het op vrijdag 8 november 2013 eindelijk zover. Het derde leerjaar van de school Het Hinkelpad uit Berchem bracht ons prachtige natuurgebied een bezoekje. Wie er het meest naar uit

Lekker hollen door het groen (foto: Guy Voets)

Spinnetjes knutselen met wol en kastanjes (foto: Guy Voets)

keek, de kinderen of de begeleiders, was niet helemaal duidelijk. Na weken stralend weer werd net nu storm voorspeld. Maar deze voorspelling bleek fout, het werd een stralende dag. Het was koud, maar de zon scheen, ideaal weer om buiten te spelen, niet?

Om 9u vrijdagochtend arriveerden 67 enthousiaste kinderen op Wolvenberg. Ons doel voor dit project bestaat uit twee delen, ten eerste willen we dat de kinderen iets bijleren, ten tweede: just have fun! De grote groep werd in twee gesplitst. Een eerste groep werd ondergedompeld in de geheimen van de natuur, in de geschiedenis van Wolvenberg en kon beukenootjes en insecten zoeken. Een tweede groep mocht zich in het park De Brilschans vermaken met natuurspelletjes. De kinderen leerden kastanjes en bladeren herkennen. De estafette slingerend tussen de bomen en struiken werd met ongelooflijk veel enthousiasme uitgevoerd. Maar het meest populair waren vast en zeker de Halloween-spinnetjes. Met behulp van een kastanje, tandenstokers en gekleurde wol werden de mooiste spinnenwebben gemaakt. Deze mooie creaties werden tenslotte in een tak opgehangen als souvenir voor in de klas, en wij zorgden ervoor dat deze 'natuurbomen' in de school terechtwamen.

Het was een schitterende dag, waar zowel de kinderen als de begeleiders plezier aan beleefden en tevreden op terugblikken. Wij kijken in ieder geval al uit naar de volgende klas! Alle scholen zijn welkom om met de kinderen en met ons van de natuur te genieten en daarover te leren. Doe mee!

Contacteer het KIDSproject via:
kidsproject@natuurpuntantwerpenstad.be

De muziek van de natuur

Tekst: Touché Guimarães

Komaan iedereen!
 Let's go! rap rap
 Er is een feest
 In de natuur
 Stap. Stap. Stap
 Muziek, simpel en puur

Midden in het bos
 Staat al de ketel van de Grote Heks
 Vogel, beestje, vos
 Alle dieren – wees niet perplex
 Da's het levensfestival
 Dieren en mensen, allemaal
 Komaan! dit is ons Carnaval
 Dans, kiss
 Glans, vergis

Champagne en niets te verliezen
 Ritme is altijd zo nuttig
 Niet denken, alles kiezen
 Wees maar gewoon gelukkig

Kan je?

Pia (foto: Geert Goorden)

Kalender plantenexcursies FONAS 2014

Domein Hertoghe - voorjaarsflora
 di 22 april, 10u-12u30 afspraak:
 hoek Karel Oomstraat en Markgravelei

Den Brandt en omgeving - voorjaarsflora en stinsenplanten - za 26 april, 9u15-17u30 afspraak:
 parking Beukenlaan tgo. Kasteel Den Brandt

Wolvenberg - onderzoek graslanden en boszoom - zo 25 mei, 10u-12u30 afspraak:
 hoek Posthofbrug en Singel

Wolvenberg - onderzoek waterplanten en graslanden - di 10 juni, 10u-12u30 afspraak:
 hoek Posthofbrug en Singel

Schijnvallei Rivierenhof - oever- en waterplanten
 di 17 juni, 10u-12u30 afspraak: ingang Sterckshof

Contactpersoon Plantenwerkgroep Floristisch
 Onderzoek voor Natuurbehoud Antwerpen Stad
 (FONAS): Erik Molenaar
erik.molenaar@natuurpuntantwerpenstad.be

Vakantie- en trekkingfietsen Santos • Jan Janssen • Surly

De Specht

Grotesteeweg 95
 2600 Berchem
 Tel. 03 239 84 74

www.fietsendespecht.be
info@fietsendespecht.be

open:

dinsdag: 9-12 & 13-18 uur
 woensdag: 13-18 uur
 donderdag: 13-19 uur
 vrijdag: 13-18 uur
 zaterdag: 9.30-16.30 uur

op afspraak?

bel of mail

Een verkiezingscampagne voor de natuur

Met de resultaten van de Grote Natuurenquête, waarmee we wilden achterhalen wat de Vlaming vindt van het natuurbeleid, stapt Natuurpunt op 29 maart naar de Vlaamse politici. Dat is een eerste fase in onze campagne om natuur weer op de politieke agenda te plaatsen. Met de komende verkiezingen in mei 2014 is dat hoogstnodig. Het budget voor natuurbescherming staat onder druk.

Tekst en foto: Guy Voets

Op 25 mei 2014 kiezen we nieuwe vertegenwoordigers voor het Vlaamse, federale en Europese parlement. Nu al staan de subsidies voor aankoop en beheer van natuurgebieden onder druk. Om het tij te keren, moeten we ervoor zorgen dat natuur weer hoog op de politieke agenda komt. Natuurpunt gaat de politici de komende maanden duidelijk maken dat investeren in natuur een maatschappelijk en economisch noodzakelijke keuze is. De resultaten van de enquête leggen we tijdens het debat op 29 maart 2014 voor aan de politieke kopstukken. Wat vragen we van de politiek? Een overzicht in vogelvlucht.

Natuur op wandelafstand

Focus van de campagne wordt 'natuur op wandelafstand'. Uit onze contacten met de politieke partijen bleek dat het thema met het breedste politieke draagvlak. Voor de inwoners van het volgebouwde en verstedelijkte Vlaanderen is bereikbare natuur cruciaal. Natuur dichtbij zet aan tot beweging en maakt mensen gezonder en creatiever. Natuur zuivert de lucht, buffert hittegolven en beschermt tegen overstromingen. En ze is mooi!

De politieke partijen mogen dan aangeven dat natuur op wandelafstand belangrijk is, in de discussie over het natuurdecreet is daar weinig van te merken. Dat legt de prioriteit op de gebieden die door Europa beschermd worden. Gebieden die daarbuiten vallen, zowat 90% van de oppervlakte van Vlaanderen, zouden nog amper middelen krijgen.

Door in te zetten op 'natuur op wandelafstand' benadrukken we dat er buiten die gebieden ook belangrijke natuur ligt. Daarom vraagt Natuurpunt dat elke Vlaming, waar die ook woont, toegang krijgt tot

een groot en ecologisch waardevol natuurgebied op wandelafstand.

Soorten in bescherming

De oppervlakte van de natuur in Vlaanderen is beperkt, maar ook de kwaliteit ervan is laag. Vele soorten planten en dieren kunnen nog moeilijk overleven. In Vlaanderen zijn 31% van alle geëvalueerde soorten regionaal uitgestorven of bedreigd en de toekomst ziet er niet veel beter uit. Toch kan die trend gekeerd worden, kijk maar naar de terugkeer van wilde dieren als otter en bever. Daarom vraagt Natuurpunt dat ook lokale en regionale natuur beschermd wordt. De voornaamste uitdaging is de vrije val van biodiversiteit in landbouwgebied te stoppen en onze inheemse fauna en flora een duurzaam voortbestaan te waarborgen. Daartoe moet geïnvesteerd worden in meer en voldoende grote natuurgebieden en bossen met een specifiek beheer. Om de verspreiding van planten en dieren te verzekeren is een netwerk van natuurverbindingengebieden nodig. Voor sommige soorten moet een specifieke bescherming uitgewerkt worden.

Natuur en landschappen

Het typisch Vlaamse landschap is de laatste decennia op de schop gegaan. Uitdijende verstedelijking en schaalvergroting van de landbouw zorgen ervoor dat grachten werden gedempt, bomenrijen geroid en bloemenstroken omgeploegd. In plaats daarvan komt een saai landschap, gedomineerd door graan, maïs en raaigras. Toch is het platteland zoveel meer dan een voedselabriek voor de veeteelt. De helft van de Vlamingen woont op het platteland, plattelandstoe-risme wordt steeds belangrijker. Voor allerlei soorten

als geelgorzen, sleedoornpages en hazen is het een onmisbaar biotoop. Daarom vraagt Natuurpunt dat Vlaanderen de verharding een halt toeroept. De andere spelers in de open ruimte op het platteland – zeker de landbouwers en de regionale landschappen – zullen ook mee moeten werken aan het herstel van het landschap.

Klimaatverandering

Periodes van extreme hitte, hevige regenbuien en wateroverlast: dat is wat Vlaanderen te wachten staat als gevolg van de klimaatverandering. De Vlaamse bouwwoede en toenemende verstedelijking zorgen er bovendien voor dat de opwarming nog sterker is in bebouwd gebied. Bij hevig regenweer kan de bodem het water niet vasthouden, de riolen kunnen het niet slikken. Het stroomt in ijlt tempo naar lager gelegen gebieden en verhoogt de kans op overstromingen. De meest efficiënte en goedkoopste oplossing is de natuur in te schakelen. Door natuurlijke overstromingsgebieden in te richten en natuurlijk rivierherstel uit te voeren beschermen we onze woningen, landbouwgebieden en bedrijven beter tegen wateroverlast.

Actie!

Het lijkt erop dat Vlaanderen het actieve natuurbeleid wil beperken tot de Europees vastgelegde gebieden. Een verontrustende keuze. Natuur is zoveel meer dan planten, dieren en leefgebieden op de lijsten van de Europese Unie. Om dit te voorkomen hebben we jouw hulp nodig. Werk mee aan de campagne die we in het voorjaar lanceren •

Prioriteiten voor de Vlaamse verkiezingen

In ons memorandum voor de Vlaamse verkiezingen formuleerden we onze politieke eisen. Die voorstellen moeten de partijprogramma's en het nieuwe regeerakkoord voeden. Onze vier topprioriteiten voor natuur zijn:

- 1. Natuur voor iedereen** – Alle Vlamingen kunnen op pad in een natuurgebied op minder dan twee kilometer van hun deur.
- 2. Natuurgebieden en soorten** – Elk jaar groeit de oppervlakte natuur onder effectief beheer met minstens 3000 hectare.
- 3. Natuur en landschap** – Vlaanderen stopt de uitdijende verstening van het landschap en roept een halt toe aan de verharding.
- 4. Natuur als klimaatbuffer** – Door het SIGMA-plan en het rivierherstel in de Maasvallei en de Leie uit te voeren bouwt Vlaanderen aan nieuwe natuur en beschermt ze huizen en bedrijven tegen overstromingen.

Download het memorandum op www.natuurpunt.be/verkiezingen

Lezersenquête

Tekst: Guy Voets

In ons septembernummer vroegen we jullie een enquête in te vullen. We wilden onze leden wat beter leren kennen en ideeën opdoen om jullie interessante activiteiten aan te bieden. We danken iedereen die de enquête ingevuld heeft!

Uit de resultaten spreekt een bekommernis om de natuur en het ecosysteem en de wil om Natuurpunt te steunen. Sommigen onder jullie zijn nog maar pas lid geworden, toen de afdeling Antwerpen Stad werd opgericht, terwijl anderen nog stammen uit de tijd van de voorlopers van Natuurpunt, De Wielewaal en Belgische Natuur- en Vogelreservaten. Jullie zijn over het algemeen tevreden over dit blad en over de website en een aantal van jullie nam al deel aan wandelingen en andere activiteiten van onze jonge afdeling.

Jullie 'wetenschappelijke' kennis van de natuur is meestal niet zo groot, al zijn we nu toch enkele 'peren' op het spoor, maar jullie willen wel wat bijleren, liefst in cursussen die niet te moeilijk zijn of te lang duren. We spelen daarop in met een laagdrempelig en veelzijdig cursusaanbod.

Velen willen de handen uit de mouwen steken om te helpen bij natuurbeheer. Voorlopig beheert onze afdeling enkel het natuurgebied Wolvenberg. Het goede nieuws is echter dat we met Park Mee en andere plannen binnenkort meer mogelijkheden kunnen bieden om op een natuurlijke manier te zorgen voor parken, stukken bos en zelfs Scheldeschorren.

Tenslotte vonden we via de enquête vrijwilligers die zich voor andere taken in de afdeling willen inzetten •

Rare snuiters in de tegeltuinen van de stad

Tekst en illustratie: Kevin Gielen

In de stad ligt de natuur meestal niet voor het rapen en in de Antwerpse straten is vaak weinig groen aanwezig. Maar hier en daar zijn er toch oases in deze steenwoestijn te ontwaren. Overal in Antwerpen zijn er tegeltuintjes te ontdekken. Helaas zijn de planten die in deze tegeltuintjes worden aangeplant vaak even ongeschikt voor het inheemse dierenleven als de stenige omgeving waarin deze planten groeien.

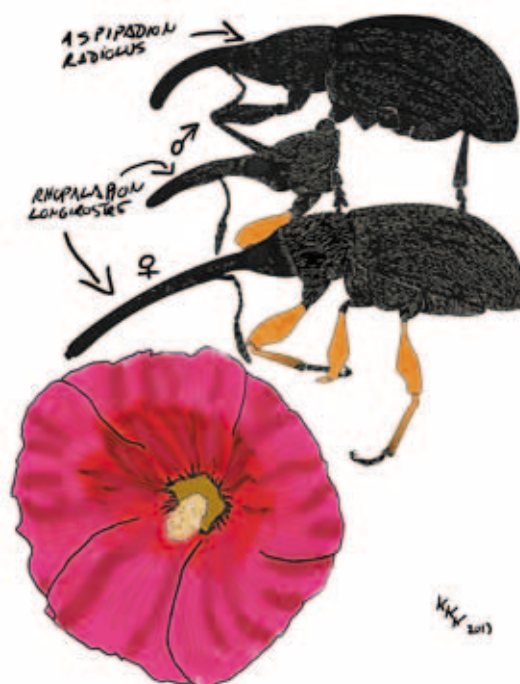
Niets is echter minder waar voor de Stokroos (*Alcea rosea*). De Stokroos vormt met zijn kleurrijke bloemen een erg vrolijke verschijning in de straten. Bekijk je ze van dichtbij, dan kan je ontdekken dat stokrozen vaak een ecosysteem op zich vormen. Zo worden de bloemen bezocht door talrijke vliegende insecten. Op de bladeren leven bladluizen, die op hun beurt weer andere insecten aantrekken...

Eén insect heeft echter een erg bijzondere relatie met de Stokroos: de Stokroossnuitkever (*Rhopalation longirostre*) die exclusief op stokrozen leeft. Hoewel stokrozen al sinds de 16e eeuw gekweekt worden in onze streken, werd deze kever pas in 2003 voor het eerst waargenomen in Vlaanderen. De Stokroossnuitkever vertoont een uitgesproken seksueel dimorfisme. De vrouwtjes hebben een gebogen snuit, die even lang is als de rest van hun lichaam. Deze snuit gebruiken ze om hun eitjes af te zetten in de zaadknoppen van de plant, waar de larven zich kunnen ontwikkelen. De volwassen dieren voeden zich met de bladeren en andere groene delen van de Stokroos.

Naast de Stokroossnuitkever kan je ook nog een andere snuitkeversoort aantreffen op stokrozen. *Aspipadion radiolus* is minder kieskeurig dan de Stokroossnuitkever

en leeft naast de Stokroos ook op andere plantensoorten van de kaasjeskruidfamilie. In tegenstelling tot de Stokroossnuitkever zet deze soort haar eieren af in de holle stengels van de Stokroos.

Wil je zelf op zoek gaan naar deze kleine snuitkevers, bekijk de stokrozen dan grondig in de periode van april tot oktober. Hoewel de stokrooskevers inmiddels erg algemeen verspreid zijn in Vlaanderen, trof ik ze zeker niet aan op alle stokrozen in onze stad. Misschien zou het interessant zijn om te onderzoeken waarom ze op bepaalde plaatsen voorkomen en op andere niet •

Bijzondere groene plekjes: het Begijnhof

Tekst: Eva Suls

In 1245 werd het eerste Antwerpse Begijnhof opgericht, ongeveer ter hoogte van het oude gerechtshof aan de Britselei. In 1285 krijgt het Begijnhof hertogelijke bescherming, spijtig genoeg verhindert dat niet dat het in 1542 afgebroken wordt op bevel van de magistraat. De begijnen leven nadien enkele jaren verspreid, maar kopen in 1545 gronden aan de Rodestraat, ditmaal binnen de stadsmuren.

In 1546 strekt het Begijnhof zich uit over de gehele Rodestraat van de Ossenmarkt tot aan de Paardenmarkt en herbergt het 200 begijnen. Ruim 200 jaar blijft de toestand ongewijzigd. Kort voor de Oostenrijkse en

nadien de Franse heerschappij telt het Begijnhof nog 81 huizen met 150 begijnen. In 1796 schaffen de Fransen de begijnenbeweging af, enkele jaren later wordt de kerk grotendeels afgebroken. 33 huisjes tussen de kerk en de Paardenmarkt (achterhof) worden later verkocht en afgebroken. Franse soldaten worden in de overige begijnhuisjes ingekwartierd en de begijnen worden verjaagd.

Na de Franse tijd kunnen de begijnen hun eigendom (het deel dat overblijft) opnieuw aankopen. Toestemming om een nieuwe kerk te bouwen krijgen ze onder protestants Hollands bewind niet. Vanaf 1827 wordt

een nieuwe Sint-Catharinakerk aangebouwd tegen een overgebleven nis van de 16e eeuwse kerk. Het begijnhof wordt in 1975 beschermd als 'Monument en Landschap'.

Een groen dorp

Een begijnhof is als een afgeschermd dorpje met eigen bestuur, kerk, pastoor en parochierechten, bewoond door alleenstaande vrouwen die de veiligheid van een gemeenschap opzoeken. Ze leefden vrijwillig in armoede, onthechting en onthouding. Ze voorzagen in hun onderhoud door opvoeding en onderwijs van jonge meisjes en kant- en naaiwerk. Als ze veel geld hadden, woonden ze alleen, anders woonden ze samen. Aan de ingang van het Begijnhof (Rodestraat) werd een hoge muur gebouwd met een toegangspoort, deze muur is nu begroeid met klimop.

In begijnhoven werden bomen aangeplant die vaak een symbolische betekenis hadden, de Hazelaar bv. biedt bescherming en hoop, de Taxus staat voor het eeuwige leven, de Lindeboom is beschermer van de huizen en kerken. Ook fruitbomen, voornamelijk hoogstammige perenbomen en laagstammige appelbomen, werden aangeplant. De stammen werden wit gekalkt. Dat is een oude traditie met tal van voordelen: het voorkomt vorstschade op stammen, voedt jonge bomen en bestrijdt ongewenste organismen.

Het Begijnhof was en is nog steeds een oase van rust in de drukke binnenstad ●

Het Begijnhof (foto: Koen Van Keer)

Waar

Begijnhof Antwerpen
Rodestraat 39, 2000 Antwerpen
Open alle dagen van 08:00 tot 18:00

ECOVER

Onze producten zijn niet alleen uiterst doeltreffend, ze bevatten ook geen schadelijke stoffen. We dragen dus zorg voor je huis én je gezin en dat doen we natuurlijk ook voor de volgende generaties. Zo kan je pas echt genieten met je gezin van een schoon en gezond huis. Meer weten? Surf naar www.ecover.com.

 /EcoverBelgium

Voorjaarsbloeiers van oude bossen

Planttrekkers van het eerste uur

Hoe doen ze het toch, die plantjes die zich in het prille voorjaar beginnen te ontwikkelen, soms van onder een sneeuwtapijt?

Tekst: Thérèse Verschueren

De meeste soorten bloeien van maart tot mei, zij proberen zoveel mogelijk licht op te vangen zolang de loofbomen in rust zijn. Zij genieten dan van het zachte zonlicht dat nog niet tegengehouden wordt door nieuwe bladeren die de bosbodem in schaduw hullen. Want dan is voor deze vroege bloeiërs de beste tijd voorbij! Zij krijgen dus maar een korte tijd om te groeien, te bloeien en zich voort te planten.

Voor het eerste ontluiken gebruiken ze de voedselreserve die ze vorig jaar op het einde van hun bloeiperiode hebben opgeslagen. Bollen, knollen of wortelstokken, elk heeft hiervoor zijn eigen vernuftige methode ontwikkeld. In het prille voorjaar zijn de dagen nog vrij kort en het zonlicht nog niet zo bruikbaar voor de fotosynthese, waarmee planten aan hun voedsel komen. Het vormen van de blaadjes, vervolgens de bloem of veel bloemetjes vergt al hun energie. Dan maar hopen dat de voortplanting kan geschieden... maar met wiens hulp?

Als de lente komt

Zich voortplanten in de lente is niet eenvoudig, tenzij je aangewezen bent op de wind en veel stuifmeel produceert zoals de katjes van Hazelaar en els. Insectenbloeiers met kleurrijke bloemen, hebben het moeilijker. Er zijn nog niet zoveel vliegende insecten die hen kunnen verzekeren van een bloembezoek om de bestuiving mogelijk te maken. Maar dan ken je onze voorjaarsbloeiers nog niet! Ze hebben

Slanke sleutelbloem (foto: Guy Voets)

verschillende strategieën ontwikkeld om zich toch te vermenigvuldigen als zaadvorming minimaal is. Ze kunnen zich immers ook verbreiden via wortelstokken, knollen, bollen, maar dan op vegetatieve wijze, zonder 'seks'! En vooraleer bovengronds af te sterven tegen de zomer, gaan ze nog voedsel opslaan. Ondergronds wachten ze dan het volgende voorjaar af om een nieuwe cyclus aan te vatten.

Pronkstukken uit de oude doos

In diezelfde bloeiperiode komen we ook 'stinsenplanten' tegen, o.a. in oude kasteeldomeinen. Dit zijn verwilderde sierplanten die het goed doen op plaatsen waar oude loofbomen staan, bij stenen huizen, 'stinsen'. Ze werden lang geleden ingevoerd en verwilderden, slechts enkele zijn inheems. Om als eerste te kunnen bloeien, meestal met opvallende bloemen, zijn stinsenplanten ook vaak bol- of knolgewassen of hebben ze verdikte wortelstokken.

We houden nog altijd van vroege bolplanten, die ons na troosteloze en kleurloze winters verrassen als een voorbode van warmere tijden...

En nu maar afwachten. Wordt het nog wel winter of zullen we in de bossen al vroeg het Speenkruid zien bloeien en de Slanke sleutelbloem? Of moeten we nog lang wachten op de Bosanemonen en de wilde Boshyacinten? Geel, wit, paars,... deze vroege bloeiërs nodigen ons in elk geval uit om ze in onze bossen en parken te gaan bewonderen ●

Kleine maagdenpalm, een stinsenplant (foto: Guy Voets)

Zondag 15 juni 2014: Bijenwandeling in Antwerpen Stad

Voor de vierde keer organiseert onze afdeling Natuurpunt Antwerpen Stad een bijenwandeling langs onbekende en minder gekende plekjes. Het vertrekpunt ligt aan het Museum voor Schone Kunsten.

Elk half uur start er een wandeling en het eerste vertrek is voorzien om 10u30. Een wandeling duurt 2 à 3 uur. Je kan honing kopen, je komt langs prachtige historische gebouwen waarover je ook achtergrondinformatie krijgt, je wordt ondergedompeld in het leven van de honingbij en de solitaire bijen en je kan ook nog genieten van een heerlijke bijenversnapering.

Wie lid is van Natuurpunt kan gratis meewandelen, anders betaal je 1 euro ter plaatse.

Inschrijven is verplicht op het e-mailadres:
bijenwandeling@natuurpuntantwerpenstad.be

foto: Guy Voets

Je kan telefonisch inlichtingen krijgen bij:
Rit Van Damme, 0474-886.486
of op: www.natuurpuntantwerpenstad.be

Gezocht: Enthousiaste vrijwilligers regio Antwerpen

Ligt de natuur je nauw aan het hart?
Babbel je graag?
Durf je mensen aan te spreken?
Heb je drie keer 'ja' geantwoord? Dan is Natuurpunt op zoek naar jou!

Wij zoeken gemotiveerde vrijwilligers die mensen enthousiast willen maken om lid te worden van Natuurpunt. Als ledenwerver spreek je mensen aan en geef je hen een woordje uitleg over de werking van Natuurpunt en de ledenvoordelen.

Ervaring is niet nodig, enthousiasme wel! Je helpt waar en wanneer je zelf wilt.

foto: Johan Wyckmans

Waar zijn we aanwezig?

Als ledenwerver staan we nabij natuurgebieden, op beurzen, evenementen, natuurhappenings en festivals.

Ons aanbod

Als je mee komt werven, kom je terecht in een team van vrijwilligers, studenten en professionele ledenwervers die samen mensen enthousiast proberen te maken om de natuur te beschermen door lid te worden van Natuurpunt. Je staat er dus niet alleen voor!

Je krijgt gratis toegang tot tal van evenementen en beurzen wanneer je mee komt werven. Ook alle vervoerskosten worden terugbetaald.

Jaarlijks wordt er een ontmoeting voor vrijwilligers georganiseerd waarin de vrijwilliger in het middelpunt staat. Je krijgt van ons een korte opleiding, zodat je er volledig geïnformeerd aan kan beginnen.

Heb je zin om er in te vliegen? Of wil je gewoon meer informatie? Aarzel dan niet en stuur vlug een mailtje naar ledenwerving@natuurpunt.be.

Of bel: 0498-91 09 20.

Groetjes van Deborah & Miguel

De kat in de stad: een keerzijde

Tekst: Koen Van Keer

Katten zijn erg interessante dieren. Recent nog verscheen een artikel dat verklaarde dat katten zich ten tijde van de eerste landbouwers zelfstandig hebben gedomesticeerd. Er ontstond een relatie waar mens en kat beter van werden: katten deden zich tegoed aan de talrijke knaagdieren in de nabijheid van graanschuren en de landbouwers vonden dit natuurlijk uitstekend, want het reduceerde hun verliezen door knaagdierenvraat. Maar er is een keerzijde aan de erg grote populatie huiskatten.

Ook vandaag nog hebben mensen graag katten in de buurt, niet alleen voor hun schattige gespin, aanstekelijk geluier of gekke bokkensprongen, maar ook omdat ze nog steeds muizen vangen, die mensen vaak als 'schadelijk' bestempelen.

Deze relatie en het aanpassingsvermogen van de kat, heeft ertoe geleid dat het één van de meest succesvolle diersoorten op aarde is geworden. Alle 42 erkende rassen van de huiskat behoren tot de soort *Felis silvestris catus*. Wereldwijd wordt hun aantal geschat op 600 miljoen exemplaren. Daarbij komen nog eens de verwilderde huiskatten, die niet bij mensen leven. Hun aantal wordt op 100 miljoen geschat.

De kat van de burens ('Ons Rita'), maakt het zich gemakkelijk in onze wasmand (foto: Monique Van Dousselaere).

Wat kunnen we doen om de impact van katten op het stedelijk ecosysteem te beperken?

Eerst en vooral ligt het natuurlijk voor de hand dat kattenbaasjes hun dieren laten steriliseren om ongewenste 'vermenigvuldiging' tegen te gaan. Verder is een efficiënt 'truukje' om je kat een belletje aan te binden, waardoor ze rustig etende vogels niet meer kan verrassen.

Ondertussen kunnen we de huiskat handig gebruiken om de verspreiding van muizensoorten in Vlaanderen in kaart te brengen. Ontdek op de zoekkaart van de zoogdierenwerkgroep van Natuurpunt welke muizen je poes voor je meebrengt en meld de vangsten op de projectpagina van "Wat vangt de kat?". Zij kunnen de gegevens goed gebruiken.

http://waarnemingen.be/wa_kat_vangt.php

Eerste gewin...

Kattenliefhebbers sluiten er graag de ogen voor, maar dit succes heeft een serieuze keerzijde. Katten richten immers een enorm bloedbad aan onder bv. vogels. Terwijl één huiskat tot 34 vogels per jaar vangt, vangt een verwilderde kat er tot 46. Als we daarvan een gemiddelde proberen te berekenen, betekent dat dus de dood van 12,5 miljard vogels per jaar. Door hun introductie op bv. eilanden, zijn katten verantwoordelijk voor het uitsterven van niet minder dan 33 vogelsoorten.

In Vlaanderen zien we enerzijds de schade van wat biologen 'hyperpredatie' noemen (door het houden van katten zijn er vooral in verstedelijkte gebieden meer predators dan het ecosysteem aankan). Daarnaast is de huiskat ook voedselconcurrent van heel wat inheemse zoogdieren en roofvogels, die daardoor dus te weinig voedsel kunnen verzamelen.

Het exacte aantal katten in Antwerpen is niet gekend, maar het staat buiten kijf dat ze ook hier een grote impact hebben op de toch al kwetsbare vogelpopulaties ●

Foto-excursie: Zaterdag 26 april 2014

Groengrijs in Antwerpen is een project waarbij amateurfotografen worden meegenomen met natuurfotograaf Filip Vanboven en natuurgids Danny Tweelinckx.

Afspraak 10 uur aan het Museum voor Schone Kunsten te Antwerpen.

Einde voorzien om 13 uur in de Kruidtuin, Leopoldstraat 24 te Antwerpen.

Inschrijven en inlichtingen: groengrijs@beeldexpressie.be

Info-avond met schepen Van de Velde

Tekst: Koen Van Keer

De eerste confrontatie tussen Antwerps schepen voor Ruimtelijke Ordening (RO), Rob Van de Velde, en de Antwerpse Natuurpuntafdelingen verliep wat conflictueus. De schepen zag politieke oppositie in de Natuurpunt-kritiek op enkele beslissingen van de stad en Natuurpunt verzekerde dat die kritiek geen politieke bedoelingen had. Het was duidelijk tijd voor een ontmoeting. Die vond plaats op 30 januari.

De afdeling Natuurpunt Antwerpen Stad was organisator en gastheer van de avond. Die begon met een voorstelling van de zes Antwerpse Natuurpuntafdelingen en een opsomming van de actuele RO-dossiers die voor hen belangrijk zijn. De schepen nam daarop het initiatief om deze dossiers één voor één te overlopen en een stand van zaken te geven. Kansen en moeilijkheden van de 24 dossiers, waaronder de festivals op Middenvijver, de verkaveling van het eikenbos in de Hollebeekvallei, de inrichting van het park op de Konijnenwei, de

luchthaven van Deurne, het Ferrarisbos te Wilrijk en de ecologische infrastructuur in de haven, werden kort besproken.

De schepen verzekerde ons dat we in hem geen tegenstander vinden als het gaat om het behoud en de creatie van ecologisch groen in Antwerpen. De nood aan andere bijkomende infrastructuur als gevolg van de verwachte bevolkingsaangroei in de stad maakt echter dat de concurrentie om ruimte erg groot is en er dus ongetwijfeld nog moeilijke dossiers zullen volgen.

De belangrijkste afspraak van de avond was dat van bij de aanvang van mogelijke conflictdossiers, er overleg zal worden gepleegd tussen Natuurpunt en het kabinet Ruimtelijke Ordening. De schepen stelt verder voor om elke zes maanden een overleg te hebben met Natuurpunt. De avond werd algemeen als constructief ervaren ●

De Ligfiets Antwerpen

Steenhouwersvest 25
2000 Antwerpen
Tel: 03 293 74 56

e-mail: info@ligfiets.be

OPENINGSUREN:

MAANDAG	ENKEL OP AFSpraak
DINSDAG	ENKEL OP AFSpraak
WOENSDAG	14.00 TOT 18.30
DONDERDAG	14.00 TOT 18.30
VRIJDAG	14.00 TOT 18.30
ZATERDAG	11.00 TOT 18.00
ZONDAG	ENKEL OP AFSpraak

Krauss' mosvaren

Tekst: Erik Molenaar

In de naherfst levert het biodiversiteitsonderzoek in de Zoo nog een uitzonderlijke primeur op. In een schraal gazonnetje voor een roofvogelkooi liggen enkele plekken met Krauss' mosvaren (*Selaginella kraussiana*). Vorig jaar aanzag ik dit nog voor een mossoort en liep eraan voorbij.

Mosvarens zijn sporenplanten, zoals Paardenstaarten, Varens en Wolfsklauwen. De mosvarenfamilie kent wereldwijd zo'n 750 soorten, waarvan tropische vertegenwoordigers in serres opduiken. We kenden ooit één groeiplaats van Zwitsers mosvarentje in Hoog België. Dat was dus een inheemse vertegenwoordiger, waarschijnlijk een IJstijdrelict dat de opwarming van het klimaat tot onlangs overleefde. Het gaat dit keer niet om deze soort, maar om een zeldzaam en (bij ons) niet lastig exootje. Eerst werd nog gedacht aan een 'ontsnapping' uit de Wintertuin, maar daar groeit een andere soort, het Mediterraan mosvarentje (*Selaginella denticulata*).

Ze zouden niet winterhard zijn, maar onze populatie heeft nog meer te verduren. Mogelijk overleeft ze de renovatie van de roofvogelkooien niet. Het heeft alvast de eerste sneeuw en meerdere vorstdagen moeiteloos doorstaan. In België zijn een viertal plaatsen bekend waar de soort een poos heeft stand gehouden, telkens op beschutte en door de mens beïnvloede plaatsen. Een echte stadsoort zeg maar ●

Natuurbeheer en -monitoring

Tekst: Erik Molenaar

November 2013

Eind oktober ontdekken we bij het afhoaien een eerste vindplaats van Gekraagde aardster, met een 10-tal exemplaren. Het is een fraaie, vrij algemene paddenstoel die nog nooit eerder op het natuurterrein gevonden is. De slachtaand bezorgt ons een overvloed aan paddenstoelen, waaronder een ongekende hoeveelheid Witte kluiwam. Nooit eerder is die in zo'n massa boven gekomen.

In de herfststorm waait een kruin uit een Schietwilg langs de Singel, zonder schade aan te richten. Op de perceel-scheiding met de volkstuinten aan de Singel is een oude populier omgewaaid, waarbij schade aan de tuintjes is vastgesteld. De boom stond in een aardlaag die grotendeels uit opgehoopt zwerfvuil bestaat. Op onze Dag van de Natuur worden grote bergen gestockeerd maaisel van bramen afgevoerd met zeilen, kruiwagens en handkarren. We hebben met de Groendienst 2 ophaalpunten afgesproken (net als vorige jaren) en de hopen zijn bijzonder indrukwekkend. De deelnemers worden door ATV gefilmd en we krijgen zelfs hulp van onze algemene directeur, Chris Steenwegen.

Bij monitoring in de Zoo zijn al enkele speciale zaken aan het licht gekomen. Zo is een stabiele populatie met Alpenwatersalamander en Eikenpage aanwezig. We vinden er toch ook nog nieuwe planten op wilde hoekjes, zoals zaailingen van Japanse esdoorn in het Aalscholverblijf en een Krauss' mosvarentje (*Selaginella kraussiana*) aan het Condorverblijf. Op 20 november valt de eerste sneeuw van deze herfst, de beste geluiddemper voor het verkeerslawaai. Spoedig is alles weer groen.

December 2013

De naherfst is zo zacht dat een TV1 nieuwsploeg tegen zonnwende een stuk wil over de reactie van planten op deze temperatuur. Een plantenkenner die nu even vrij

Witte kluiwam (foto: Johan Wyckmans)

De vaste beheerploeg van Wolvenberg in actie (foto: Erik Molenaar)

is? Ze zijn in Antwerpen en hebben nog drie uur voor de uitzending. Ik ben vrij en struin met de ploeg twee uur rond over Wolvenberg, van orchidee naar aronskelk, van bloeiende wilg naar Hazelaar. Hiervan komt een dikke minuut op de buis, maar zelfs dansmuggen in de ruigte verschijnen in beeld. Op kerstdag kon ik een rups redden die op ons voetpad de rukwinden trotseerde. Merels zingen luidkeels op verlichte kruispunten of zacht binnensmonds in de klimop, en het is oppassen geblazen voor slakken en amfibieën op pad en terras.

Tijdens het winterbeheer wordt er veel gevaarlijk of storend hout opgeruimd. In de kruidlaag staat Speenkruid, Bijenorchis, Maartsviooltje en Look-zonderlook al volop in lentekleed. Sommige struiken, zoals Gewone vlier, hebben nog bladeren en dat maakt dat we bij het opruimen nog voorzichtiger te werk gaan. Een bijzondere stunt levert Bart die met behulp van klimtuigen en vaste punten in de top van een Robinia de kruin deskundig wegzaagt. De zware stammen landen aan takels zachtjes buiten bereik van de ondergroei. Het werk gebeurt bovendien zo geruisloos, dat een Groene specht landt tegen een tak vlak naast de boomalpinist. Er wordt ook zwaar wilgenbreukhout van de laatste storm op de oever weg getakeld. Stammen met spechtengaatjes proberen we rechttop te zetten in het bos. Ze kunnen nog dienen. Ook de overloop van de vijver wordt vrijgemaakt. Daarbij noteren we de groei van Dwergkroos. Tijdens het natuurbeheer krijgen we af en toe bezoek van de cursisten natuurgids die in ons terrein hun studie maken.

Januari 2014

De winter laat nog op zich wachten. De eerste spechten roffelen, wat wel aangenamer klinkt dan het vuurwerk dat 's nachts ook in het natuurgebied wordt afgestoken. Een uitzonderlijke vondst is de bloei van Grote kaardenbol, die bescheiden, maar duidelijk van plan is de voortplanting te wagen. Tijdens het beheer zien

we ook een mannetje Sperwer, dat de wijk neemt naar de pylonen op het station. De oranje borst is nog van ver te zien in de zon. Nu veel planten hun blad hebben verloren valt Chinese liguster erg op. Zelfs op plaatsen waar we dachten dat we er vanaf waren groeien nog steeds jonge struiken. Als we er één vinden, blijkt er in de buurt al gauw een heel groepje de kop op te steken. Weg ermee.

De heraanleg en verbreding van het Singelfietspad neemt extra bermruimte in. We merken dat hierbij meer oppervlakte wordt afgegraven of juist bedolven, dan strikt noodzakelijk is voor de verbreding. Als dit over de gehele lengte van 5 kilometer gebeurt, betekent dit dat een aanzienlijke oppervlakte ecologisch waardevol grasland verloren gaat en eigenlijk zou moeten gecompenseerd worden. We signaleren dit aan de kabinetchef van Schepen Koen Kennis (Mobiliteit) en een coördinerend architect van de stad. Het stuk langs het erkende deel van Wolvenberg komt eerstdaags aan

de beurt. We verzochten de bevoegde instanties om bijzondere aandacht te geven aan het beperken van 'werfshade' aan de ecologische berm ●

Groene specht (foto: Bernard Dekimpe)

Soortenfiche: Koninginnenkruid

Tuin gelukkig? Dan jij ook!

Tekst: Sebastiaan De Mot

Zoek je naar de ideale planten voor jouw tuin? Dat treft, want wij bieden je vanaf nu deze plantenrubriek. Telkens één plant, met de troeven die jij ervan verwacht. Belangrijker nog: die ook jouw tuin en natuurlijk terras verwachten. De eerste plant in de reeks? Maak kennis met Koninginnenkruid!

Harmonische seizoenen

Vergeten welk seizoen het is? Onmogelijk! Want deze typische plant van hier toont je het ritme van het jaar. Fris ontwakend in de lente, levendige bloei in de zomer, kalmerend in de herfst en ingetogen silhouet in de winter, met winterknoppen op of iets onder de grond. Klaar voor een nieuw begin.

Bruisend leven

Vlinders en kevers keren je stadstuin níet de rug toe. Koninginnenkruid trekt het leven aan als een Hamelense fluitspeler. Van hoog op zijn stevige, rood aangelopen stengel lokken de tweeslachtige bloemen een waaier aan vlinders, zweefvliegen en kevers. Voor Atalanta, Citroenvlinder, Gehakelde aurelia, Dwergvedermot, Landkaartje en nog meer wordt jouw tuin the place to be. Jij en je tuin voelen zich weer thuis in de stad.

Ontspannen onderhoud

Een zelfredzame tuinbewoner die alleen vraagt bewonderd te worden. Wat wens je als tuinier nog meer? Oh ja, nog meer van dat soort planten. Zet Koninginnenkruid in een groepje samen. In de lente geven deze vorstinnen aan wanneer hun nieuwe generatie scheuten klaar is voor de opvolging. Jij

kunt ermee volstaan de afgeknipte dorre stengels in je stengelhoekje te leggen.

Goed voor nog meer bruisend leven

Klaar voor de eerste plant van je tuin in beweging? Je vindt de details in de technische fiche hierbij. Koninginnenkruid is zo te krijgen bij je ecotuincentrum, via onze gevelduinactie (zie website), of gewoon van je vriendelijke buur met een plant op overschot.

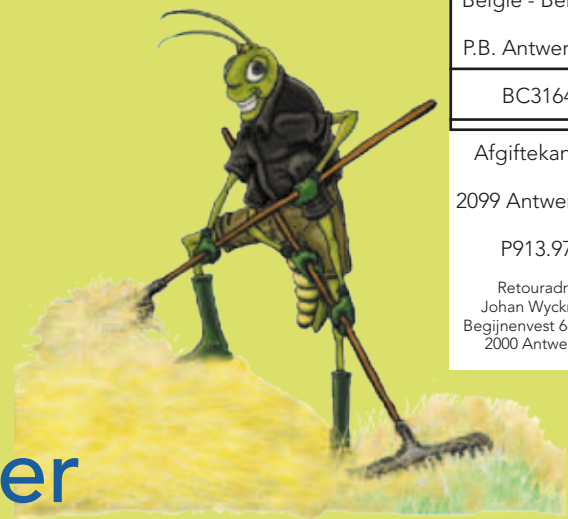
P.S. Aarzel niet deze informatie aan je andere buur door te geven.

Fiche:

- Zon/Lichte schaduw. Vochthoudende grond.
- Uitzicht: 0,5 tot 1,5m hoog.
- Bloemen als 'zacht schuim'. Wit-rose-rood.
- Bloemaanden: 3 (juli-augustus-september)
- Wetenschappelijke naam: Eupatorium cannabinum

Foto: Eric Pannier

Activiteitenkalender

Hieronder vind je een greep uit de activiteiten van onze afdeling.

Meer informatie kan je bekomen via e-mail: info@natuurpuntantwerpenstad.be. Voor de meest actuele informatie kan je op onze website terecht: www.natuurpuntantwerpenstad.be. Op de website kan je daarnaast ook meer uitgebreide artikels vinden en verschillende folders gratis downloaden. Je kan er ook inschrijven op onze elektronische nieuwsbrief. Niet-leden betalen € 1 voor activiteiten in onze natuurgebieden. Vergeet dus niet je lidkaart mee te nemen. Veel plezier!

Agenda

- Foto-excursie (zie pagina 12): Zaterdag 26 april 2014
- Insecten- en bijenwandeling in Berchem: Zaterdag 7 juni 2014. Van 13 -17u. Vertrek voor het station van Berchem. Inschrijven verplicht via: bijeninberchem@natuurpuntantwerpenstad.be
- Bijenwandeling in Antwerpen (zie pagina 11): 15 juni 2014 vanaf 10 uur: Vertrek aan Museum voor Schone Kunsten. Inschrijven verplicht via: bijenwandeling@natuurpuntantwerpenstad.be
- Plantenexcursies FONAS (zie pagina 5): 22 april, 26 april, 25 mei, 10 juni, 17 juni

Cursussen

dinsdag 18 & zondag 23 maart 2014 Watervogels

Watervogels zijn in de winter op de meeste waterplassen aanwezig. In deze cursus gaan we in op de herkenning van de meest voorkomende watervogels. Na de cursus gaan we in het Antwerpse havengebied op de rechteroever de opgedane kennis in de praktijk testen.

Lesgever: Bram Vogels

- Theorie: dinsdag 18 maart 2014, 19u30-22u, Ecohuis Antwerpen (Turnhoutsebaan 139, Borgerhout)
- Excursie: zondag 23 maart 2014, 9u30-12u, aan de kerk, Markt, Ekeren

Prijs leden/niet-leden: 8/10€ (of 4/5€ per onderdeel)

dinsdag 22 & zaterdag 26 april 2014 Voorjaarsbloeiers en stinsenplanten

Samen met de lente ontluiken de voorjaarsbloeiers. Daarnaast zal onze gids vertellen over stinsenplanten, voorjaarsbloeiers uit het Zuiden die eeuwen geleden rond oude landgoederen en kloosters zijn geïntroduceerd en stand hebben gehouden.

Lesgeefster: Thérèse Verschueren

- Theorie: dinsdag 22 april 2014, 19u30-21u30, Ecohuis Antwerpen (Turnhoutsebaan 139, Borgerhout)
- Excursie: zaterdag 26 april 2014, 9u30-12u, Boekenbergpark, samenkomst parkingang Gouverneur Holvoetlaan, Deurne

Prijs leden/niet-leden: 8/10€ (of 4/5€ per onderdeel)

Hoe inschrijven?

1) Stuur een email naar cursussen@natuurpuntantwerpenstad.be en laat weten welke cursus(sen) je wilt volgen. Vermeld eventueel je lidkaartnummer van Natuurpunt.

2) Betaal op volgend rekeningnummer: I
BAN: BE60 5230 8051 9270 met vermelding van je naam en cursus(sen) waarvoor je inschrijft.

Meer info: Maarten Schurmans op 0478-800.755

dinsdag 3 en woensdag 18 juni 2014 Planten van de stenige stad

Vooraf verweerde muren die rijk zijn aan kalk vormen de ideale voedingsbodem voor bijzondere muurplanten. Ook Antwerpen is een prachtige en gevarieerde muurflora rijk, met soms uiterst zeldzame soorten, die in Vlaanderen bijna uitsluitend op gebouwen te vinden zijn.

Lesgever: Hans Vermeulen

- Theorie: dinsdag 3 juni 2014, 19u30-22u, Ecohuis Antwerpen (Turnhoutsebaan 139, Borgerhout)
- Excursie: woensdag 18 juni 2014, 19u30-21u30u, samenkomst aan het MAS, Hanzestedenplaats 2000 Antwerpen.

Prijs leden/niet-leden: 12/15€ (of 7/8€ per onderdeel)

Andere activiteiten

Beheer Wolvenberg Berchem

Op zondagvoormiddag wordt van 9u30 tot 12u (september-april) en op woensdagavond vanaf 19u (april-augustus) beheerd in het natuurgebied Wolvenberg te Berchem. Concreet: zondag 2, 9, 16, 23 en 30 maart, 6, 13, 20 april. En op woensdagavond 23 en 30 april en 7, 14, 21 en 28 mei.

Afspraak aan de ingang Posthofbrug aan de blauwe Wolvenberg-container, schuin tegenover het station van Berchem.